

ԳԼԱՂԱՏՄԱՆ ԷՎ ԹԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2025-2026 ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐՎԱ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԵՐԵՎԱՆ 2026

Պատասխանատու՝ Սարգսյան Մերի

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ	4
ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ.....	5
ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ	6
ԹԵՍՏԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ՇՏԵՄԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	12
ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ՆՅՈՒԹԸ.....	15
ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹԸ	16

Ն Ա Խ Ա Ք Ա Ն

«Աշխարհագրություն» առարկայի սույն ուղեցույցում ներկայացված են 2026 թ. միասնական քննության թեստերի կառուցվածքը, առաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը, առաջադրանքներում ընդգրկվելիք ծրագրային նյութի շրջանակները, պատասխանների ձևաթուղթը և դրա լրացման կարգը:

Աշխարհագրության միասնական քննությունների համար պլան է կազմվել և սկզբնաղբյուր են ընդունվում «Աշխարհագրություն» առարկայի ուսումնական ծրագրերը և դպրոցական դասագրքերը, ինչպես նաև «Աշխարհագրություն» առարկայի միասնական քննության շտեմալսանները:

Քննական թեստերը կազմվում են «Շտեմարաններում» առկա առաջադրանքներից և «Շտեմարանների» առաջադրանքների հիմքի վրա կազմված նոր առաջադրանքներից:

1. ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾԸ

Քննական թեստը ներառում է 70 առաջադասանք, որոնցից 55-ը (1-55-րդ)՝ ընտրովի պատասխանով առաջադասանքներ են, 13-ը (56-68-րդ)՝ կարճ պատասխանով առաջադասանքներ և 2-ը (69-70-րդ)՝ պնդումների վառճ՝ բաղկացած 6-ական պնդումներից: Ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադասանքներից յուրաքանչյուրի ճիշտ պատասխանին տրվում է 1 միավոր, իսկ պնդումների վառճին՝ առավելագույնը 6 միավոր:

Թեստի ընդհանուր միավորը 80 է:

Միասնական քննական թեստի առաջադասանքների կատարման համար տրվում է 180 րոպե:

Միասնական քննության միավորը հաշվարկվում է 20 միավորանոց սանդղակով՝ հիմնվելով ամբողջ աշխատանքից վառճովի հավաքած միավորների վառ:

Թեստում ընդգրկված են առաջադասանքներ կառուցվածքային բոլոր տեսակներից և բովանդակային բոլոր բաժիններից:

Թեստի առաջադասանքների կառուցվածքային տեսակները

Առաջադասանքների կառուցվածքային տեսակները	Առաջադասանքների քանակը	Առավելագույն միավորը
Ընտրովի պատասխանով առաջադասանքներ	55	55
Կարճ պատասխանով առաջադասանքներ	13	13
Պնդումների վառճ	2	12
<i>Ընդամենը</i>	70	80

2. ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՉԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՅՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Կառուցվածքը: Ձևակերպվում է հարցը կամ պահանջը և տրվում է պատասխանի չորս տարբերակ, որոնցից միայն մեկն է ճիշտ:

Նմուշ. Ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) Աշխարհագրական լայնությունը երկրի մակերևույթի ուրև կետի հեռավորությունն է հասարակածից՝ արտահայտած աստիճաններով:
- 2) Խոշոր մասշտաբի քարտեզների խմբի մեջ մտնում են 1:1000000-ից ավելի մեծ մասշտաբի քարտեզներ:
- 3) Տարբեր քարտեզներից կազմված գիրքը կոչվում է ուրվագծային քարտեզ:
- 4) Քարտեզի և գլոբուսի վրա հասարակածին զուգահեռ տարված երևակայական շրջագծերը կոչվում են միջօրեականներ:

Նմուշ. Ընտրել գետերի և ջրամբարների անվանումների համապատասխանությունների ճիշտ շարքը:

1. Ուրտան	ա. Կեչուտ
2. Արփա	բ. Ապարան
3. Քասախ	գ. Սպանդարյան
4. Ախուրյան	դ. Ախուրյան

- 1) 1 - ա, 2 - բ, 3 - գ, 4 - դ
- 2) 1 - գ, 2 - ա, 3 - դ, 4 - բ
- 3) 1 - գ, 2 - ա, 3 - բ, 4 - դ
- 4) 1 - ա, 2 - դ, 3 - գ, 4 - բ

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս շրջանավարտը համապատասխան համարով առաջադրանքի ուղղահայաց սյունակի պատասխանների հնարավոր չորս տարբերակների վանդակներից մեկում պետք է դնի «X» նշանը: Օրինակ՝ եթե դիմույլը 7-րդ

առաջադրանքի համար ընտրել է 3-յոժ պատասխանը, սակայն պետք է նշի հետևյալ ձևով՝

	5	6	7	8
1				
2				
3			×	
4				

2. Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Կառուցվածքը: Տրվում է աշխարհագրական օբյեկտների, տեղանունների շարք, որի վերաբերյալ ձևակերպվում է պահանջը կամ հարցը: Դրան պատասխանելիս պետք է լրացնել մեկ կամ մի քանի թվեր:

Նմուշ: 59. Տրված երկրներից որո՞նք են միապետություններ:

1. Իրան, 2. Ռուսաստան, 3. ԱՄՆ, 4. Իսպանիա, 5. Մեծ Բրիտանիա, 6. Գերմանիա, 7. Սաուդյան Արաբիա, 8. Չինաստան

Ձևաթղթի լրացման կարգը: Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է գրել կարճ պատասխանը՝ համապատասխան առաջադրանքի հարկադրական վանդակներից յուրաքանչյուրում գրելով մեկ թվանշան:

Օրինակ՝ եթե 59-յոժ առաջադրանքի աշխարհագրական օբյեկտների շարքից ճիշտ են 4, 5 և 7 համարներով նշված օբյեկտները, սակայն այն պետք է լրացնել հետևյալ ձևով՝

59	4	5	7		
----	---	---	---	--	--

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Վերադասավորմանը առաջադրանքներ: Անհրաժեշտ է վերադասավորել միավորների համարները՝ ըստ պահանջի:

Նմուշ: 63. Տրված է Երկրի պատմության երկրաբանական ժամանակագրությունը: Վերադասավորել տրված ժամանակաշրջանները՝ սկսած ամենավաղից:

1. Կավիճ, 2. Միլոյ, 3. Անթրոպոգեն

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Պատասխանը պետք է լինի թվերի շարք, որում թվերի հերթականության պահպանումը **պարտադիր է**: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:

63	2	1	3		
----	---	---	---	--	--

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Կարճ պատասխանով խնդիր-առաջադրանքներ:

Տրվում է խնդիր-առաջադրանք, որին պատասխանելիս նշվում է առաջադրանքի լուծումից ստացված պատասխանի թվային արժեքը, որը դրական ամբողջ թիվ է: Պատասխանում պետք չէ նշել չափման միավորը:

Նմուշ: 65. Երկու քաղաքներ հասարակածի վրա են: Դրանցից մեկը արլ. է. 40° -ի, իսկ մյուսը՝ արմ. է. 70° -ի վրա է: Որոշել քաղաքների ամենակարճ հեռավորությունը կիլոմետրերով:

65	1	2	2	1	0
----	---	---	---	---	---

Նմուշ: (66-67-րդ) Գետի ակունքի բացարձակ բարձրությունը 2200 մ է, իսկ գետաբերանինը՝ 1000 մ: Նրա երկարությունը 80 կմ է:

66. Որոշել գետի անկումը:

67. Որոշել գետի թեքությունը:

66	1	2	0	0	
67	1	5			

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է նախատեսված հորիզոնական հինգ վանդակներից յուրաքանչյուրում գրել մեկ թվանշան: Առաջադրանքի պատասխանը կարող է լինել 0-ից 99999-ը ոչ բացասական ամբողջ թվերից որևէ մեկը: Օրինակ՝ 65-րդ առաջադրանքի պատասխանը 12210 է, 66-րդինը՝ 1200, 67-րդինը՝ 15:

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

3. Պնդումների փունջ

Կառուցվածքը: Որևէ թեմայի վերաբերյալ տրվում է 6 պնդում, որոնցից յուրաքանչյուրին հնարավոր է տալ երեք տիպի պատասխան՝ «Ճիշտ է», «Միտալ է» կամ «Չգիտեմ»: Այս առաջադրանքից հնարավոր է վաստակել առավելագույնը 6 միավոր:

Նմուշ: 70. ՀՀ կլիմայի վերաբերյալ տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ կամ սխալ:

- 1) Հանրապետության տարածքը արևադարձային կլիմայական գոտում է:
- 2) Տարվա տաք կեսին գերիշխում են Իրանական բարձրավանդակից քափանցող արևադարձային օդային զանգվածները:
- 3) Տարվա ընթացքում առավելագույն տեղումները լինում են նոյեմբեր–դեկտեմբեր ամիսներին:
- 4) Տարվա ընթացքում ամենաշատ ամպամած օրերը լինում են Գեղարքունիքի մարզում (Մարտունի):
- 5) ՀՀ–ում ամենաշատ տեղումներ լինում են Արագած և Կապուտջուղ լեռնագագաթներին:
- 6) Տարվա ցուրտ ժամանակահատվածում միջլեռնային գոգավորություններում դիտվում է ջերմաստիճանային շրջադասություն (լնվերսիա):

ձևաթղթի լրացման կարգը: Պատասխանների ձևաթղթում պնդումների փնջի յուրաքանչյուր պնդման համարի ներքևում տրված է երեք վանդակ: Տրված պնդման պատասխանը գտնելուց հետո անհրաժեշտ է դրան համապատասխանող վանդակում դնել «X» նշանը:

Օրինակ՝ 70-րդ առաջադրանքը պնդումների փունջ է և յուրաքանչյուր պնդման համար ընտրված պատասխանը լրացվում է հետևյալ ձևով՝

70	1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է	☐	☒	☐	☐	☒	☒
Միտալ է	☒	☐	☒	☒	☐	☐
Չգիտեմ	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Գնահատման չափանիշը

Յուրաքանչյուր պնդման դիմաց ճիշտ նշված «Ճիշտ է» կամ «Միսալ է» պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր: Յուրաքանչյուր սխալ նշված «Ճիշտ է» կամ «Միսալ է» պատասխանի համար առաջադրանքին տրվելիք միավորներից հանվում է մեկ միավոր: «Զգիտեն» պատասխանի համար միավոր չի տրվում և չի հանվում: Եթե առաջադրանքի 6 պնդումներից ստացված միավորների գումարը դրական է, այն համարվում է այդ առաջադրանքի գնահատականը: Հակառակ դեպքում, այսինքն՝ ելք միավորների գումարը 0 կամ բացասական թիվ է, առաջադրանքի գնահատականը կլինի 0: Այսպիսով՝ գնահատվում է ոչ թե ամեն մի պնդում առանձին, այլ առաջադրանքն ամբողջությամբ:

Ձևաթղթում տրված է սխալ նշված պատասխանն ուղղելու 5 հնարավորություն, որից 2-ը՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքների, 2-ը՝ կարճ պատասխանով առաջադրանքների, իսկ 1-ը՝ պնդումների փնջի համար:

Եթե անհրաժեշտ է փոխել սխալ նշված պատասխանը ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում, ապա դաշտի վերևի հորիզոնական վանդակներում պետք է գրվի առաջադրանքի համարը, իսկ նրանից ներքև գտնվող սյունակի համապատասխան վանդակներից մեկում դրվի «X» նշանը:

	3	2
1		
2		
3	X	
4		

Միսալ նշված պատասխանը կարճ պատասխան պահանջող առաջադրանքներում փոխելու դեպքում հորիզոնական առաջին երկու վանդակներում գրվում է առաջադրանքի համարը, որից հետո հաջորդ հինգ վանդակներում լրացվում է պատասխանը:

6	2	1	3	5		
---	---	---	---	---	--	--

Պնդումների փնջի սխալ նշված պատասխանը փոխելու դեպքում ուսման դաշտի հարկգրանցի վանդակներում պետք է գրել առաջապահների համարը և պնդման համարը, իսկ նրանից ներքև ճիշտ պատասխանին համապատասխանող վանդակում դնել «X» նշանը:

7	0	2
Ճիշտ է	☐	
Սխալ է	☒	
Չգիտեմ	☐	

3. ԹԵՍԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ԸՏԵՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

2021 թվականի քննական թեստերում շտեմարանային առաջադրանքները կարող են ներառվել որոշ փոփոխություններով՝ պահպանելով առաջադրանքի տեսակը և կառուցվածքը:

Ա) Կարող են փոփոխվել առաջադրանքում առկա թվային տվյալները:

Շտեմարանային առաջապահների և դրա փոփոխված տարբերակի նմուշ օրինակ.

Շտեմարանային առաջապահը.

Եթե քարտեզի թվային մասշտաբը 1 : 2 500 000 է, ապա դրա անվանական մասշտաբը կլինի.

- 1) 1 սմ - ում՝ 2,5 կմ
- 2) 1 սմ - ում՝ 250 կմ
- 3) 1 սմ - ում՝ 250 մ
- 4) 1 սմ - ում՝ 25 կմ

Փոփոխված տարբերակ.

Եթե քարտեզի թվային մասշտաբը 1 : 6 000 000 է, ապա դրա անվանական մասշտաբը կլինի.

- 1) 1 սմ - ում՝ 60 կմ
- 2) 1 սմ - ում՝ 60 մ
- 3) 1 սմ - ում՝ 600 կմ
- 4) 1 սմ - ում՝ 6 կմ

Բ) Նույն բովանդակությամբ տարբեր առաջադրանքներից պատասխանի տարբերակների համադրումով կարող է ձևավորվել նոր առաջադրանք՝ ըստ հետևյալ օրինակում ցույց տրված սկզբունքի:

Շտեմարանային առաջադրանքներ.

Առաջադրանք 1. Ֆրանսիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) Բնակչության թվով առաջինն է Արևմտյան Եվրոպայում:
- 2) Հյուսիսային ափերը ողողվում են Բալթիկ ծովի ջրերով:
- 3) Բնակչության գերակշիռ մասը զբաղված է արյունաբերությամբ:
- 4) Գյուղատնտեսական կառուցվածքում գերակշռում է անասնապահությունը:

Առաջադրանք 2. Ֆրանսիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է սխալ:

- 1) Տարածքի մեծությամբ առաջինն է Արևմտյան Եվրոպայում:
- 2) Արևմտյան ափերը ողողվում են Բիսկայան ծոցի ջրերով:
- 3) Աշխարհում առաջինն է զինիների և պանրի արտադրությամբ:
- 4) Գյուղատնտեսական արտադրանքի 2/3ը տալիս է բուսաբուծությունը:

Առաջադրանք 3. Ֆրանսիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) Անուրբա գահաճ պետությունը Իսպանիայի և Ֆրանսիայի միջև է:
- 2) Գյուլատնոտեսության առաջատար ճյուղը բուսաբուծությունն է:
- 3) **Տնտեսությունը զարգացման ագրարային փուլում է:**
- 4) Թեթև արվյունաբերության ամենախոշոր կենտրոնը Մարսելն է:

Առաջադրանք 4. Ֆրանսիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) **Էլեկտրաէներգիայի մեծ մասն արտադրվում է ջերմային էլեկտրակայաններում:**
- 2) Մեծ Բրիտանիայից բաժանվում է Ջիբրալթարի նեղուցով:
- 3) Ըստ պետական կարգի՝ նախագահական հանրապետություն է:
- 4) Ֆրանսիային են պատկանում Սալալինիա և Կուրսիկա կղզիները:

Նոր առաջադրանք. Ֆրանսիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) Հյուսիսային ափերը ողողվում են Բալթիկ ծովի ջրերով:
- 2) Տարածքի մեծությամբ առաջինն է Արևմտյան Եվրոպայում:
- 3) Տնտեսությունը զարգացման ագրարային փուլում է:
- 4) Էլեկտրաէներգիայի մեծ մասն արտադրվում է ջերմային էլեկտրակայաններում:

Նման փոփոխություններ հնարավոր են ոչ միայն ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում, այլև մյուս կառուցվածքային տեսակներում՝ և՛ կարճ պատասխանով առաջադրանքներում, և՛ պնդումների փնջում:

Գունավորվածները նոր առաջադրանքում ներառված տարբերակներն են:

4. ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿԱԾ ՆՅՈՒԹԸ

Թեստը պարունակում է աշխարհագրության դպրոցական ծրագրի բաժինները՝ հետևյալ **մոտավոր** համամասնություններով.

Հ/Հ	«Աշխարհագրություն» առարկայի հիմնական բաժինները	Մոտավոր մասնաբաժին (%)
1.	Ընդհանուր տեղեկություններ Երկիր մոլորակի մասին	9%
2.	Աշխարհագրական թաղանթ	18%
3.	Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ	15%
4.	Հասարակական աշխարհագրություն: Աշխարհ	15%
5.	Տարածաշրջաններ և երկրներ	18%
6.	Հայաստանի աշխարհագրություն	18%
7.	Բնություն-հասարակություն փոխհարաբեությունները, մարդկության համամոլորակային հիմնախնդիրներ	7%

2022

թ. միասնական քննություն

Պատասխանների ձևաթուղթ

Աշխարհագրություն

ԳԹԿ անձնական համար

0 0 0 0 0 0 0 0

ազգանուն

անուն

հայրանուն

Եղևք ուշադիր

* Լրացրե՛ք միայն սև գելային գրիչով:

* Թվերը գրե՛ք հետևյալ տեսքով՝

* Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում և պնդումների փնջերում Ձեր ընտրած տարբերակի համարին համապատասխանող վանդակում դրե՛ք X նշանը (միևնույն սյունակի մեկից ավելի վանդակներում ցանկացած նշում կհամարվի սխալ):

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

0 5

Թեստ №

1

2

3

4

Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1																					1
2																					2
3																					3
4																					4

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
1																					1
2																					2
3																					3
4																					4

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	
1																1
2																2
3																3
4																4

56						60						63						66					
57						61						64						67					
58						62						65						68					
59																							

69	Պնդումների փունջ						Սխալ նշված պատասխանները փոխելու տեղը																	
Ճիշտ է	1	2	3	4	5	6	Ընտրովի						Կարճ						Պնդ. փունջ					
Սխալ է																								
Չգիտեմ																								
70	Պնդումների փունջ						Սխալ նշված պատասխանները փոխելու տեղը																	
Ճիշտ է	1	2	3	4	5	6	Ընտրովի						Կարճ						Պնդ. փունջ					
Սխալ է																								
Չգիտեմ																								

Արտագրեք այս նախադասությունը՝

Ծանոթ եմ քննության կարգին: